

Příloha č. 1: Změny v hlavičce *Pravdy* na konci roku 1989 v souvislosti se změnami vydavatelů

NĚKOLIK VĚT

První měsíce roku 1989 znovu a jasně ukázaly, že i když se současné československé vedení velmi často zaklíná slovy "přestavba" a "demokratizace", ve skutečnosti se dost zoufale vzpírá všemu, co demokracii vytváří nebo co jí aspoň vzdáleně připomíná. Petice a iniciativy občanů, které samo nezorganizovalo, odmítá jako "nátlakové akce", odlišné politické názory odsuzuje jako "antisocialistické" a "nepřátelské", pokojná lidová shromáždění rozhání, do přípravy nových zákonů nedovoluje veřejnosti mluvit.

Tytéž měsíce však zároveň ukázaly, že občanská veřejnost se už vymanuje z letargie a že stále víc lidí má odvahu veřejně projevit svou touhu po společenských změnách.

Pohyb ve společnosti se tak začíná stále povážlivěji srážet s nehybností moci, roste společenské napětí a začíná hrozit nebezpečí otevřené krize.

Takovou krizi si nikdo z nás nepřeje.

Proto vyzýváme vedení naší země, aby pochopilo, že nadešel čas ke skutečným a důkladným systémovým změnám a že tyto změny jsou možné a mohou mít úspěch jen tehdy, bude-li jim předcházet vskutku svobodná a demokratická diskuse. Prvním krokem k jakýmkoli smysluplným změnám, novou ústavou počínaje a ekonomickou reformou konče, musí být tedy zásadní změna společenského klimatu v naší zemi, do kterého se musí vrátit duch svobody, důvěry, tolerance a plurality.

Podle našeho názoru je k tomu třeba:

- 1) Aby byli okamžitě propuštěni všichni političtí vězňové.
- 2) Aby přestala být omezována svoboda shromažďovací.
- 3) Aby přestaly být kriminalizovány a pronásledovány různé nezávislé iniciativy a začly být konečně chápány i vládou jako to, čím v očích veřejnosti už dávno jsou, totiž jako přirozená součást veřejného života a legitimní výraz jeho různotvárnosti. Zároveň by neměly být kladeny překážky vzniku nových občanských hnutí, včetně nezávislých odborů, svazů a spolků.
- 4) Aby byly sdělovací prostředky i veškerá kulturní činnost zbaveny všech forem politické manipulace a předběžné i následné skryté cenzury a otevřeny svobodné výměně názorů a aby byly legalizovány sdělovací prostředky, působící dosud nezávisle na oficiálních strukturách.
- 5) Aby byly respektovány oprávněné požadavky všech věřících občanů.
- 6) Aby byly všechny chystané i uskutečňované projekty, které mají natrvalo změnit životní prostředí v naší zemi a předurčit tak život budoucích generací, neodkladně předloženy k všestrannému posouzení odborníkům i veřejnosti.
- 7) Aby byla zahájena svobodná diskuse nejen o padesátých letech, ale i o Pražském jaru, invazi pěti států Varšavské smlouvy a následné "normalizaci". Je smutné, že zatímco v některých zemích, jejichž armády tehdy do československého vývoje zasáhly, se dnes už o tomto tématu začíná věcně diskutovat, u nás je to stále ještě velké tabu, a to jen proto, aby nemuseli odstoupit ti lidé z politického a státního vedení, kteří jsou odpovědní za dvacetileté upadání všech oblastí společenského života u nás.

Každý, kdo souhlasí s tímto stanoviskem, může je podpořit svým podpisem.

Vládu vyzýváme, aby s ním nenaložila tak, jak je dosud zvyklá s nepohodlnými názory nakládat. Zasadila by tím skutečnou ránu nadějím, jimiž jsme vedeni, totiž nadějím na skutečný společenský dialog jako jedině možné východisko ze slepé uličky, v níž se dnes Československo nalézá.

Podpisy je možno předávat či zasílat dosavadním signatářům anebo na tyto adresy:

Stanislav Devátý, Revoluční 312/ 1285, 760 01 Gottwaldov

Václav Havel, Engelsovo nábřeží 78, 120 00 Praha 2

Jiří Křížan, Navrátilova 16, 110 00 Praha 1

Saša Vondra, Trojanova 1, 120 00 Praha 2

Příloha č. 3: Komentář *Pravdy* reagující na tzv. Palachův týden, 21. 1. 1989

zamyšlení
PŘI SOBOTĚ

ta, které vyvolala Charta 77 a které se nelíbí už ani některým z jejich vlastních signatářů. Svědčí o tom například vyjádření profesora Milana Machovce na stránkách Rudého práva.

Ve výtčtu politických, společenských a jiných událostí by se dalo pokračovat. Avšak obecně platí, že

Chýlí se ke konci týden, který – měřeno jak světově, tak i domácími ději – dlužno označit co do jejich množství za velice bohatý. Rozložíme-li si před sebou mapu „modré“ planety, zjistíme, že jen s obtížemi na ni můžeme najít místo, kde se nic neděje. Vídeň – následná schůzka Konference o evropské bezpečnosti a spolupráci, Washington – inaugurace jedenačtyřicátého prezidenta USA G. Bushe, Miami – nepokoje, Kalifornie – zastřelení školáci, Varšava – 10. zasedání ÚV PSDS věnované reformám ve straně a zasedání ÚV FKS před obecními volbami, Sofie – návštěva francouzského prezidenta Mitterranda, Praha – návštěva Aliho Sálíma Bajdy a ... nepokoje. Rušivé události uprostřed hlavního měs-

Vyvarovat se krajnosti

kvantita není totéž co kvalita. Zastavme se tedy u toho, co je pro život lidí patrně nejdůležitější. U závažného jednání vídeňské následně schůzky. Mnohého z nás jistě zaujal výrok sovětského ministra zahraničních věcí Eduarda Ševardnadzeho, že od určité doby jsme si jakoby začali zvykat, že vzájemné malicherné výtky a obvinění jsou nahražovány koordinovaným hledáním oboustranně přijatelných řešení. Vyjádřil rovněž víru v to, že touto novou pozitivní tendencí ne-

budou moci otřást ani ojedinelé výpady na adresu některých států. Mimochodem, za malichernost, byť i zlomyslnou, lze považovat také již zmíněné provokační akce v Praze. Hlavní škodlivost takových jevů ovšem spočívá především v odvádění pozornosti veřejnosti od konstruktivních jednání, od

ry a prospěšný, nelze nevídat jeho existenci. A snažit se o jeho šíření. Což je věc, která zdaleka nepatří do popisu práce výhradně politiků a diplomatů na mezinárodní politické scéně. Svým dílem, i když třeba zdánlivě malým, k tomu můžeme přispět všichni. Třeba tím, že hledat vy-

hodná řešení budeme i v každodenním životě, v práci. Na pracovištích, ve vztazích mezi lidmi. Problémů, které bychom měli řešit podobným způsobem rozluštění, máme práce dost.

Neškodí jistě zamyslet se nad tím, jak si takové, skutečně rozumné (a navíc i jediné možné) přístupy osvojuvat. Věřím právě s našoupem demokratizace našeho života se ve stále ostřejších konturách ukazuje význam mementa: Nedopustit žádných krajností!

VITĚZSLAV KLIMA

Příloha č. 4: Komentář *Pravdy* publikovaný po zveřejnění petice *Několik vět*, 4. 7. 1989

SLOVO
KE DNI

cem. To vše už tady před dvěti lety bylo. Přijaté Poučení v tomto smyslu neztratilo nic na svém významu. „Oč jim jde? Co vlastně chtějí?“ ptají se nás během těchto dní mnozí čtenáři. Jejich vyjádření mají jedno společné. Odsuzují snahy křisit minulé události,

Co vlastně chtějí?

V minulých dnech se snažil ohromit svět opět jeden z nechutných pamfletů. Počepsohl ho nechvalně známí chortisté a podle jedné z amerických vysílaček i několik předních čs. umělců a zpěváků. Jejich jména zveřejnilo minulý pátek Rudé právo. Po svém sporném vystoupení v různých západních sdělovacích prostředcích se snaží Charta 77, která je hlavním nositelem protikomunistických postojů, odmítnout politiku pokojného vývoje a ve své výzvě Několic vět nabádat k otevřenému střetu, konfliktům. A to hned v několika programových požadavcích.

Tvárel textu, který připomíná někdejších Dvo tisíce slov, si přisoudil roli svědomí národa. Nic nového pod slun-

dělníky, určitě ne. Souhlasím spolu s ostatními, že podobné výzvy k ničemu dobrému nepřispívají. Myslím si, že bychom se měli snažit nejen my, ale i ostatní, naplnit smysl přestavby jinak, než podobnými pamflety. Je zarážející, že se pod ně podepisují herci či

zpěváci, kteří si u nás určitě nežijí nejhůře...“

A nutno dodat, že nejde o ojedinelý názor. S podobnými se lze setkat i na dalších pracovištích. Ozvali se komunisté i bezpartijní. „Jsme zajedno s dělníky, kteří se na stránkách tisku ptají kulturních pracovníků, proč nepozvedli svůj hlas i při jiných příležitostech,“ napsali z uliční organizace KSC č. 6 v Plzni. „Republiku rozvracet nikomu nedovolíme. Provolání před-

sednictva ÚV KSC k 41. výročí Vítězného února dalo každému prostor zapojit se do současného procesu nikoliv slovy, ale činy. Projevy nepřátelských sil postupují i tentokrát podle již dříve známého reakčního hesla: Čím hůře, tím lépe.“

Ano, máme problémy, které je nutné řešit. Nezaslábáme je. Mnohé pracovní kolektivy o nich hovořily právě ve veřejných diskusích k nedávno schvalovaným zákonům, upozorňují na ně i při zasedáních samosprávných orgánů, aktivně napomáhají k jejich odstranění. Není pravdou, že nemáme dostatek demokracie. Ono je nutné dodat – jak a pro koho. Cožpak lze donekonečna tolerovat výzvy a petice, různé negativní prolektky?

I tentokrát odhalili charakteristickou pravou tvář. Nepřekvapila. S proudem odmítavých stanovisek, která dnes zaznívali na pracovištích, zřejmě nepočítali. To se jim jistě nehodí do krámu.

HANA HERCIKOVA

V tomto týdnu v centru Prahy probíhají výtržnosti. Hesla, která jsou na Václavském náměstí skandována, hesla proti socialistickému státu, proti jeho vládě, proti komunistické straně, objasňují charakter demonstrací jako demonstrací protistátních. Jde o demonstrace, za nimiž stojí političtí ztroskotanci z let 1968—1969, ale i nové protisocialistické skupiny, opírající se o politickou i hmotnou podporu reakčních sil ze Severoatlantického paktu, především Spojených států.

Rudé právo a spolu s ním další denní tisk, rozhlas a televize v uplynulých dnech objasňují pozadí i souvislosti výtržnosti, časové spjatých se závěrem vídeňské schůzky. Záminkou k nedělnímu provokačnímu vystoupení antisocialistických sil na Václavském náměstí se stal sraz k 20. výročí nesmyslné a tragické smrti studenta Jana Palacha. Byl ze zahraničí dlouhodobě připravovaný, zejména Hlasem Ameriky a Svobodnou Evropou. Zmíněné vysíláčky popularizovaly a ve skutečnosti podněcovaly i výzvy k opakování obdobných nesmyslných činů. Ostatně i na tuto stránku »koordinované součinnosti« amerických vysíláček a tzv. charty náš list také upozornil.

Od této akce, která zvedla hladinu veřejného mínění proti jejím organizátorům, se distancovali i někteří »chartisté«. Např. profesor

Milan Machovec požádal Rudé právo, aby otisklo jeho slova. Byla varováním před jakoukoliv nerozvážností.

Organizátoři protistátní akce nevzali na vědomí ani její zákeř, ani žádné jiné rozumné argumenty a pokusili se nespokoje vyvolat. Pfi-vedli na Václavské náměstí i křiklouny a výtržníky, jejich hlas byl vydáván za veřejné mínění, za nesouhlas s po-

Republiku si rozvracet nedáme

litickou orientací našeho státu. Pfišli i mnozí mladí lidé bez jakýchkoliv politických zkušeností, z nichž většina má o slovech, která opakují po organizátorech provokací — o svobodě, o demokracii, sepoď. — zcela abstraktní, nální představy. Je to fakt, nad kterým by se mělo zamyslet mnoho dospělých — i rodičů, i vychovatelů, i učitelů aj.

Na demonstracích se objevili i školáci ve věku třináct čtrnáct let. Jak někteří z nich prohlásili, pfišli, protože prý je to »senzace« a bude »legrace«.

Ježe organizátorům vůbec nešlo o legraci či o senzaci. To ostatně potvrzuje i ta skutečnost, že do Prahy »charta« soustředila i mnoho svých mimopražských stoupců. Téměř 50 procent aktivních účastníků výtržností je mimopražských.

Již delší dobu se stále zřetelněji prokazuje, že protisocialistickým silám a jejich západním patronům jde o promyšlenou a záměrně vedenou konfrontaci s československým socialistickým státem, o pokus prosadit formu jakési opozice v socialistickém státě, postupně získat podíl na politické moci a poté i na rozhodování o samotném charakteru zřizení, na uskutečnění odvety za únor 1948.

V těchto dnech zaujala stanoviska k provokacím protisocialistických sil v Praze řada orgánů a organizací — ústřední výbor SSM, Čs. svaz protifašistických bojovníků, předsednictvo Pražské odborové rady a další, o nichž v tisku informujeme. Ve čtvrtek se ve všech obvodech našeho hlavního města uskutečnily aktivy Komunistické strany Československa. Z nich vzešel jednomyslný hlas — rázně skoncovat s antisocialistickými akcemi i s jejich organizátory.

Z našich továren, z mnoha pracovišť i míst naší vlastní docházejí státním orgánům, ústřednímu výboru Národní fronty i do redakce Rudého práva požadavky mnoha kolektivů: nedovolme nikomu, aby narušoval náš proces přestavby a demokratizace a zneužíval jej k protisocialistickým cílům.

Naše socialistická společnost, náš politický systém vytváří velký prostor pro široké demokratické uplatňování pluralismu zájmů a názorů všech sociálních vrstev i zájmových a politických skupin pracujících občanů. Socialistický pluralismus však nemá a nebude mít nic společného s vytvářením a působením protisocialistických politických struktur. Moc v této zemi patří pracujícímu člověku. Vybojoval si ji v těžkých zápasech a socialismus byla jeho volba.

Návrat k poměrům buržoazní republiky je pro naši společnost nepřijatelný. Je zcela vyloučen. Zdůrazněme to jednoznačně. Ať se to komukoliv nelíbí.

Oprávněně v těchto dnech zní znovu hlas: Republiku si nikým rozvracet nedáme!

Příloha č. 6: Komentáře v *Rudém právu* reagující na zveřejnění petice *Několik vět – Kdo seje vítr* (30. 6. 1989) a *Co mají za lubem?* (1. 7. 1989)

Kdo seje vítr

Včera vpoledne vysílala jedna z amerických vysílaček text s názvem *Několik vět*. Jde o výzvu ke konfrontaci se socialistickým státem, s našim společenským zřízením, obsahující požadavky na uznání «charty» a jejich odnoží, umožnění jejího volného rozkladného působení, rozbití jednotných odborů a dalších společenských organizací, návrat k neomezenému soukromému podnikání. Je to výzva k výprodeji socialismu. Pokud nebudou spíněny uvedené a další požadavky, Československá socialistická republika ztratí, jak tvrdí autoři výzvy, svou jedinou a poslední šanci, jak vyfédnout z údajné slepé uličky, v níž se prý «nacházíme». A vyhrožují, že dojde k celospolečenské krizi, jinými slovy k «ostré konfrontaci».

Podobná petice má zvýšit popularitu několika desítek protisocialisticky orientovaných jednotlivců a získat podporu veřejnosti pro cíle, o nichž většina lidí málo ví anebo má falešné představy. Je nesporné, kdo stojí v pozadí, co je politickým cílem takových akcí —

především Svobodné Evropy, Hlasu Ameriky a jiných amerických institucí. Jde o svržení našeho společenského zřízení, protože současné «Československo (prý) nemá co říci k dnešku» a je jak před několika dny v rozhlasovém rozhovoru pro BBC tvrdil známý antikomunista Brzezinski, «v posledním tažení». Je proto potřeba — i to radí «strategové» jeho typu — mu dát poslední ránu. Do roka, jak věští tento pán, bude pak s komunismem v Československu konec.

Každý soudný člověk ví, že tady nejde jen «o několik vět». Jde o to, aby síly působící ve službách našeho nepřítele, strhly část společnosti, aby vedle svých podpisů autoři výzvy získali jako vějíčku i některé populární umělce a další občany. Na jedné listině se tak octli známí «chartisté» Vondra, Devátý, J. Dienstbier, Hradělek, Benda, Ma-

lý, Šilhán, Uhl, L. Vaculík, J. Černogurský, Sabata a s nimi — jak uvádí americká vysílačka — J. Bartoška, V. Merta, D. Kolářová, B. Polívka, M. Kocáb, H. Zagorová, J. Kemr, J. Suchý.

Oč jde «chartistům», víme. Ale co chtějí ti druzí? Také rozvrát, konfrontaci, návrat ke kapitalismu? A jakými cestami by se měl takový návrat uskutečnit? Máme zkušenosti. Máme své poučení, na které bychom neměli zapomínat. Svého času i takový «humanista» a «demokrat», jako byl profesor Václav Černý, řekl, že by se nezastavil při účtování ani před šibenicemi a kandelábr-y.

Ne. Tento záměr nevyjde. Trpělivost má své meze. Existuje poučné přísloví: «Kdo seje vítr, sklídk bouři.» Je na čase, aby si každý, kdo se pokouší hrát s ohněm, tuto pravdu uvědomil. (RP)

Dopisy kardinálu Tomáškovi

Co mají za lubem?

Redakční článek *Kdo seje vítr* uveřejněný v pátek v RP a Právě připoutal k sobě mimořádnou pozornost čtenářů. Redakce Rudého práva dostala už 12 den několik telefonických ohlasů. Jeden názor došel dánoipisem (publikujeme jej na první straně). První ohlasy lze shrnout (šmito slovy: dále pokračovat v nastoupené cestě přestavby národního hospodářství a rozvoje socialistické demokracie naší společnosti a nepřipustit, aby tohoto procesu bylo zneužíváno k narůvování, k destabilizaci společnosti).

Americká vysílačka Svobodná Evropa vydávala ve svém čtvrtletním vydání výzvu nezákonných skupin nazvanou *Několik vět* za názor většiny československých občanů a dokonce neváhala tvrdit, že nevyslyšeli «režim» toto volání, dojde ke «střetu s celou společností». Co se myslí tím střetem? Stávky, demonstrace, sabotáže, požáry, teror? Z různých hledisek se k takovým požadavkům přihlašují různé letáky a výzvy rozšiřované nezákonnými skupinami.

Nový leták shrnuje své «programové požadavky» do jednotlivých bodů. Jestliže nebudou spíněny, vyhrožují jeho autoři, vznikne prý «otevřená krize» a «slepá ulička».

K takové «krizi» prý určitě dojde, jestliže nebudou «okamžitě propuštěni všichni političtí vězni», tedy ti, které nezákonné skupiny za politické vězně pokládají, jestliže nezákonné skupiny budou «omezovány ve svobodě shromažďovací, jestliže nebudou uznány jako «legitimní výraz různotvárnosti» našeho politického systému, jestliže nebudou mít právo rozbit jednotu odborů a jiných společenských organizací, jestliže nebudou «legalizovány sdělovací prostředky působící nezávisle na oficiálních strukturách».

Je tu i požadavek, «aby byly respektovány oprávněné požadavky všech věřících občanů». Přitom svoboda náboženské víry je zabezpečena ústavou a je přísně dodržována v praktickém životě. V jiných textech nezákonných skupin se však «oprávněné požadavky věřících

občanů» posouvají značně za hranici pouhé víry — požaduje se návrat církevních velkostatků atd. A to už nejde ani o víru, ani o prosté věřící.

Demagogické šídlo v pytlí je skryto i v požadavku z oblasti životního prostředí: aby velké ekologické projekty byly «neodkladně předloženy k všestrannému posouzení odborníků i veřejnosti». Kdo má právo se nazývat odborníkem, budou přitom určovat nezákonné skupiny. Zřejmě jde v tomto požadavku o ozvěnu maďarského hnutí proti vodním dílům na Dunaji a ve skutečnosti se vyjadřuje nedůvěra stávkám našich, maďarských a jiných zahraničních odborníků, vědců a expertů, kteří se léta a všestranně zabývali různými problémy, energetickými, vodohospodářskými, ekologickými i biologickými aspekty tohoto projektu. A pokud jde o účast veřejnosti — vždyť nikdo není proti tomuto principu.

Je prý nutné také znovu diskutovat o 50. letech, o roce 1988 apod. Jak diskutovat? Podle představ nezákonných skupin je třeba především odvolat dokument Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII sjezdu KSČ a náznaky a postoje, které byly zakotveny do dokumentů čtyř posledních sjezdů KSČ.

Požadavky jsou to tedy velice různorodé. Budeme-li však chtít hledat jejich společného jmenovatele, je především v «systémových změnách». Jak tomu rozumět? «Starý» systém nevyhovuje. Proto je ho třeba nahradit «novým». V tomto «novém systému» nemohou však působit ti, kteří jsou spojeni s minulým vývojem, tedy s léty socialistického budování, se znárodněním i združstevňováním naší vesnice. To

Závěr pobytu australské delegace

BRATISLAVA (ČTK) — Parlamentní delegace Austrálie, vedená předsedou senátu Walterem Sibrašem, navštívila v pátek stavbu vodního

tedy znamená: stát se vrátí k pořádkům před Mnichovem, ke kapitalistickému hospodářskému systému, k vykořisťování člověka člověkem atd.

Nic nového pod sluncem. I v roce 1988 jsme slyšeli podobné požadavky. Mnoho lidí už na to zřejmě zapomnělo. Nebo si to nechtějí připravit. Jen tak si lze vysvětlit, že se pod uvedený text, který je vlastně výzvou k rozvrácení republiky, podepsali i takoví lidé, kterým naše socialistická společnost dala všechny podmínky k jejich seberealizaci. Uvědomili si, co vlastně měli režimě podpisové akce za lubem? (RP)

Cíl: Jerevan a Spitak

HODONÍN (Od našeho zpravodaje) — V lednu nabídli hutníci ze Železáren ve Veselí nad Moravou pomoc zemětřesením postiženým Arménii. Podnik již obdržel dopravní dispoziční a nyní začala expedice prvních dvou set tun svařovaných trub z celkového množství 500 tun. Cílem dodávky je hlavní město Jerevan. Připraveny jsou i opláštěvané trubky pro distřední vytápění školy ve Spitaku. Ty budou odeslány se zbývajícím množstvím trub v nejbližších dnech. Hodnota materiální pomoci představuje 2 800 000 Kčs. (JK)

Nakladatelské ceny

PRAHA (ČTK) — Výroční ceny a čestná uznání vydavatelství a nakladatelství ROH Práce za rok 1988 převzali v pátek v Praze Petr Prouza za román *Hotel Karneval*, Jiří Dvořák, Antonín Kliment a Michal Vronský za společenskovošední publikaci *Cestou přestavby a František Jilek za populární naučné dílo Zrození velkých vynálezů.*

Ceny nakladatelství Olympia získal Michal Flegl za koncepčně nové zpracování podrobného průvodce

Příloha č. 7: Články publikované v *Pravdě* v úterý 21. 11. 1989. U prvního z nich převzala redakce titulek z úvodníku *Rudého práva*.

stal Jaromír Pospíšil.

Občané našeho kraje odsuzují poslední události v Praze

Rozhodně proti provokacím

PLZEŇ (red) — Řada občanů našeho kraje bezprostředně reagovala na protistátní demonstraci, která se koncem minulého týdne uskutečnila v Praze. Ve svých vyjádřeních a stanoviscích odsuzují protisocialistická vystoupení a stavějí se za prohlášení předsedy vlády ČSR Františka Pitry, který ve svém nedělním vystoupení vyzval k rozvaze a občanské odpovědnosti.

DIALOG, NIKOLIV VÝKRIKY

V souvislosti s událostmi v Praze se vrátíme k nedávno skončené celostátní konferenci Socialistického svazu mládeže. Zde byl totiž skutečný, názorný příklad dialogu. Diskutovalo se ostře a vášnivě, zvažovalo se pro i proti, ne každý měl samozřejmě stejný názor. Ale závěrečné stanovisko bylo společné, všechny názory a náměty se respektovaly. Vyvolávání napětí totiž nikdy nevede k uspokojivé diskusi. Ptejme se však dál — přejí si jí opravdu ti lidé, kteří na jedné straně vytrubují do světa „zaručené“ zprávy o mrtvých mladých lidech? To už je přece zcela vyhraněná záležitost, tady iniciátorům již nejde o větší demokrati-

zaci. Těmto lidem nezáleží na tom, co říká druhá strana, nejde jim o zlepšení situace. Výkřiky, demonstrace v ulicích, vyvolávání společenského neklidu, ty nikdy nic nevyřeší. Jednat v afektu s horkou hlavou nepřinese pro nás tak potřebný klid.

ZDENĚK ZÁHROBSKÝ,
předseda KV SSM v Plzni

DEMOKRACIE NENÍ ANARCHIE

Důrazně odsuzují zneužití shromáždění studentů v Praze k protistátnímu a protisocialistickému vystoupení. Místo aby odsoudili fašismus, činí tak u socialismu, který jim umožňuje přípravu na život a

Pokračování na str. 2

**í občanů
ém náměstí**

dne Václavské náměstí zaplni-

Západočeském kraji a

Stanovisko předsednictva krajského výboru NF

Potřebujeme klid a pořádek

Předsednictvo KV NF se na svém zasedání dne 20. listopadu 1989 zabývalo politickou situací v Západočeském kraji. Konstatovalo, že je v celém kraji veden usilovný zápas za co nejlepší hospodářské výsledky letošního roku. Převážná většina našich občanů a mládeže poctivě pracuje, studuje a podílí se na plnění úkolů přestavby hospodářského i společenského života.

Tohoto zápasu za lepší hospodářské výsledky, demokratizaci společenského života se účastní všechny společenské a zájmové organizace sdružené v NF, včetně Komunistické strany Československa, Československé strany lidové a Československé strany socialistické.

Tento proces poctivého úsilí a hledání nových forem a cest dalšího rozvoje socialistické společnosti je však narušován neodpovědnými protisocialistickými silami, které usilují o destabilizaci našeho hospodářského i společenského života. O jejich snahách narušit pokojný život, svědčí události posledních dnů v Praze, kdy skupiny osob usilují za aktivní pomoci některých západních sdělovacích prostředků o destabilizaci politické situace a vytváření ovzduší neklidu a strachu v naší zemi.

S plnou rozhodností odsuzujeme tyto zákeřné provokace a lživé osočování našeho socialistického zřízení. Odmítáme demagogický nátlak různých politických samozvanců a nelegálních skupin, které se neštítí využít těch nejhanebnějších prostředků a provokací k tomu, aby zastavili cestu socialistického rozvoje naší společnosti i za cenu konfrontace se státní mocí.

Obracíme se ke všem organizacím a politickým stranám sdruženým v Národní frontě, ke všem občanům našeho kraje. Na cestě dalšího socialistického rozvoje naší vlasti nám nepomohou žádné krajnosti a neuváženosti. Ultimatva, stávkové a demonstrace nejsou řešením. Odpovědně zvažujme, kdo za těmito provokacemi stojí a komu mají sloužit.

Jsme přesvědčeni, že drtivá většina občanů našeho kraje chápe, že jen kvalitní a poctivá práce zajistí cestu rozvoje naší společnosti vpřed. V zájmu této poctivé práce potřebujeme klid, pořádek a život v míru.

Příloha č. 8: Úvodník *Rudého práva* zveřejněný v pondělí 20. 11. 1989 v reakci na události ze 17. listopadu téhož roku

V posledních dnech se různé skupiny osob snaží za aktivní podpory některých západních sdělovacích prostředků, zejména rozhlasových a televizních stanic vyvolat konfrontaci se státní mocí, destabilizovat politickou situaci, navodit ovzduší společenského neklidu v naší zemi. Jsou organizovány různé trzny, jsou vyhlašovány výzvy ke stávkám.

Záminkou se stala nepravdivá zpráva o údajné smrti jednoho a nebo podle francouzské agentury AFP dokonce čtyř účastníků páteční večerní manifestace pražských studentů, která byla zneužita k protistátní demonstraci v ulicích hlavního města.

Jaká je skutečnost? Páteční shromáždění a průvod pražských studentů měly být pietní vzpomínkou památce Jana Opletala a dalších studentů, zavražděných před padesáti lety německými okupanty. Pietní akce však byla zneužita ke zcela jiným cílům. Početná účast zvláštních zpravodajů západních sdělovacích prostředků a fakt, že někteří z nich už předem ohlašovali, že se počítá s krveprolitím,

dost jasně naznačuje, že šlo o předem připravený pokus k vyvolání záměrné provokace.

Navzdory tomu, že už během průvodu po jeho stanovené trase byla vyvolávána hesla požadující »demisi vlády« a »smrti komunistů«, nedošlo k zásahu Veřejné bezpečnosti. Její příslušníci byli povoláni až poté, kdy část účastníků manifestace odešla do ulic vnitřní Prahy a hrozilo ohrožení veřejného pořádku. Příslušníci Veřejné bezpečnosti vyzývali pokřikující demonstranty k rozchodu,

avšak hlas rozumu nebyl vyslyšen a agresivní jádro demonstrantů vyvolalo střet se silami pořádku. Došlo k šarvátkám, byli zraněni na obou stranách.

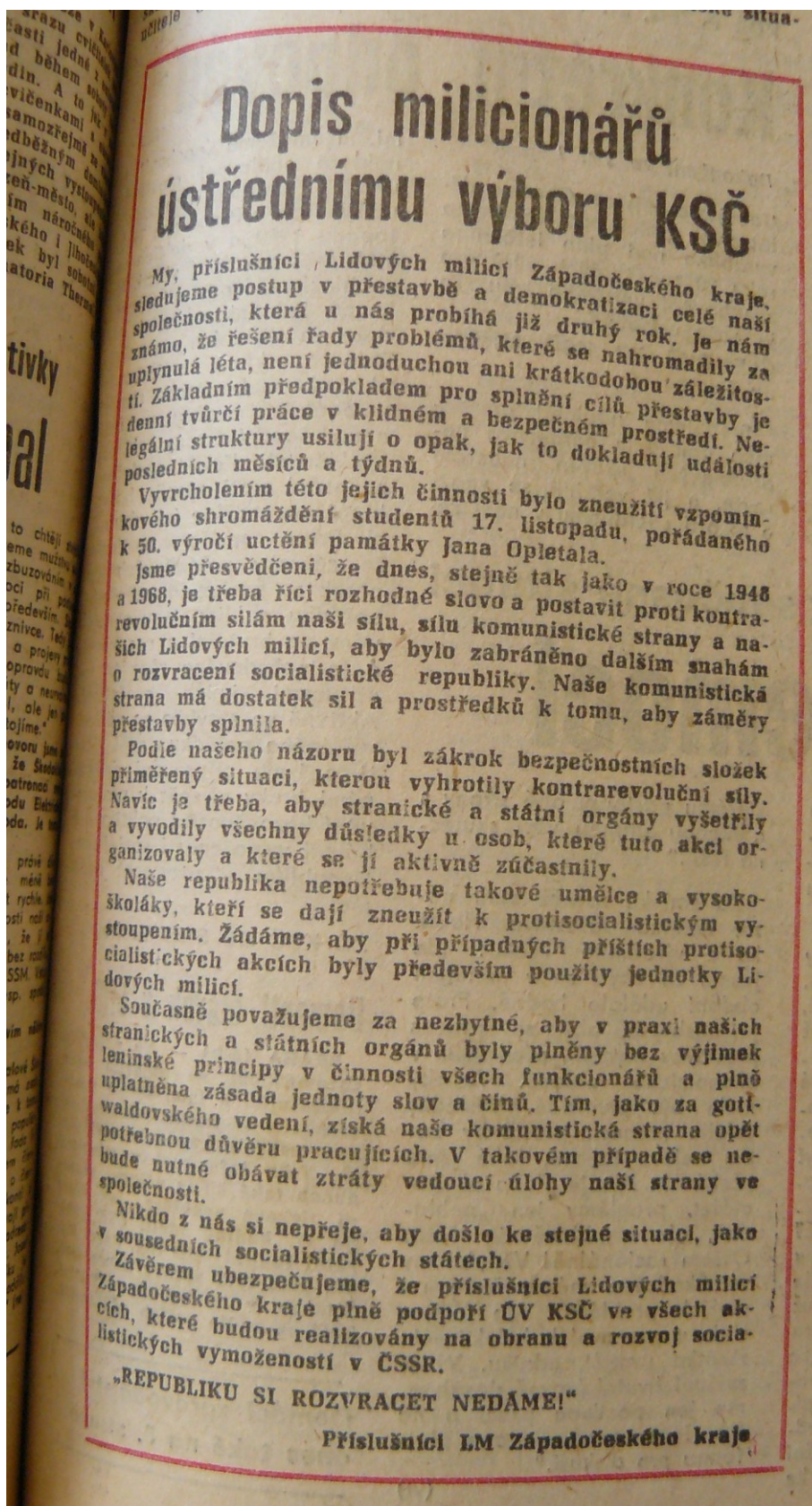
To vše se organizátorům této provokace zdálo na vyvolání vypjatých emocí málo. Proto byla dána do oběhu nepravdivá zpráva o smrti jednoho z účastníků této demonstrace. Přestože nebyla nijak ověřena, začaly ji okamžitě rozšiřovat jak nezákonné skupiny, tak některé západní sdělovací prostředky, a to přes opakovaná dementa příslušných čs. míst. V takto vyvolaném vyhroceném ovzduší začaly být v sobotu a v neděli organizovány v ulicích Prahy nové demonstrace. Není náhodou, že ke snahám o vyvolávání společenského napětí za každou cenu, dochází právě v těchto dnech. Jak napsal v nedělní italský list *La Repubblica*, i když je prý ještě předčasně hovořit o »teorii domina«, o tom, že by Československo následovalo Polsko, Maďarsko, NDR a Bulharsko, rozhodující proces prý, podle slov jednoho stoupence »charty«, už začal. »Je třeba zvýšit tlak ulice,« cituje italský list jeho slova. A některé západní sdělovací prostředky, především rozhlasové a televizní stanice vysílající do Československa, se k těmto snahám o zvrát našeho společenského zřízení připojují vyvoláváním vášní a emocí tím, že šíří vyhané zprávy o smrti člověka. Je to v rozporu s novinářskou i lidskou etikou, je to v rozporu s posláním sdělovacích prostředků v rozvíjejícím se celoevropském procesu.

Naše společnost jde z iniciativy KSČ už druhý rok cestou přestavby a demokratizace. Není to snadné. Řešíme řadu nahromaděných problémů, usilujeme o zásadní změny ve všech sférách naší společnosti. Počítáme přitom se všemi poctivými občany naší země. S komunisty i nekomunisty, příslušníky dalších politických stran. Jak řekl na nedávné celostátní konferenci SSM soudruh Miloš Jakeš, »jsme pro upřímný čestný dialog se všemi, kdo chtějí na bázi ústavy nacházet východiska a sjednocovat své síly ke konstruktivní práci v zájmu dalšího socialistického rozvoje naší země... Jedno by však mělo být jasné: dialog nelze vést anonymně, nebo cestou takových pouličních demonstrací, jejichž cílem je provokovat, vyvolávat napětí ve společnosti, porušovat veřejný pořádek, různými výzvami a za pomoci některých západních sdělovacích prostředků útočit na naše společenské zřízení a pod hesly »demokratizace« usilovat ve skutečnosti o opuštění socialistické cesty rozvoje.«

V této chvíli je třeba zachovat rozvahu, zdravý úsudek a rozhodně odsoudit provokace, jejichž cílem není zdokonalení socialismu a zlepšení života lidí, ale společenský chaos.

Rozhodně proti provokacím

Příloha č. 9: Dopis příslušníků Lidových milicí Zpč. kraje otištěný v *Pravdě* ve středu 22. 11. 1989

Příloha č. 10: Náklady stranického tisku a ústředních deníků v Západočeském kraji v 80. letech¹

	1981		1985		1987		1988
	Plánovaný náklad	Průměrný náklad	Plánovaný náklad	Průměrný náklad	Plánovaný náklad	Průměrný náklad	Plánovaný náklad
Rudé právo							
všední	71 000	70 913	73 000	73 520	74 800	75 787	77 600
sobotní	100 000	103 011	107 000	107 837	111 500	112 714	114 300
Pravda							
všední	74 000	75 044	75 000	75 369	74 200	77 689	78 200
sobotní	107 000	109 200	111 000	111 242	111 700	111 776	111 700
Zemědělské noviny							
všední	35 500	36 208	38 600	38 920	40 000	40 033	40 500
páteční	40 200	41 025	43 400	43 710	44 800	44 853	45 300

Ostatní ústřední deníky - všední vydání

Práce	31 500	31 513	31 400	32 924	31 200	32 718	31 200
Mladá fronta	19 600	21 900	24 200	24 648	24 500	25 000	24 500
Svobodné slovo	16 700	16 177	17 500	17 338	17 500	17 550	17 500
Lid. demokracie	9 000	8 704	10 200	10 330	10 000	9 885	10 000

¹ KV KSČ Plzeň, Plnění nákladů stranického tisku a ústředních deníků v Zpč. kraji, SOA Plzeň, karton č. 24.